

7. DOCUMENT DE SÍNTESI

Podria partir-se de la base que l'elevada densitat demogràfica de les planes de l'Àrea Metropolitana de Barcelona desaconsella de seguir urbanitzant i construint els escassos espais lliures romanents. Això no seria cap opció maximalista, simplement perquè ja només podria ser minimalista: queden molt pocs forats disponibles. No seria maximalista, però podria semblar-ho als ulls d'un urbanisme que ha confós l'espai amb la buidor i la construcció amb l'edificació. L'espai construït no és necessàriament espai edificat, de la mateixa manera que els blancs formen part del text, si de debò volem destriar les lletres (és a dir, llegir). Ple d'espai no vol dir buit de paisatge. Però l'Àrea Metropolitana de Barcelona és plena d'espai ple i per això l'escàs espai buit romanent pot arribar a semblar una anomalia que cal corregir. Tenim una sintaxi territorial inflamada que troba prim el que no és tumefacte.

Podria, doncs, destinar-se Carat –és a dir, l'àmbit concernit pel Pla de Ponent– a seguir essent el que era. Però això topa amb dos inconvenients seriosos: ja no és el que era i la dinàmica urbana de Gavà té unes altres expectatives. Ja no és el que era perquè la fisiologia territorial ha canviat al ritme de les mutacions socioeconòmiques i els conreus són eremots o ho seran, ho digui o no el planejament. I la dinàmica urbana de Gavà té unes altres expectatives perquè ha de menester espai urbanitzable a la vista de les seves legítimes opcions socials. La perfectament lògica i defensable permanència de l'espai lliure, doncs, cedeix davant d'altres emergències civils.

Una cessió, però, que no pot ser una rendició incondicional. Hi ha valors irrenunciables en aquest espai buit. Construir-lo mitjançant l'edificació només on cal i com cal, i també mitjançant la reorganització paisatgística de la resta, és una opció avançada i intel·ligent que cal ser capaços de fer. Justament de l'aplicació d'aquesta mena de criteris i dels principis de la sostenibilitat territorial i socioambiental neix el planejament sostenibilista del segle XXI. Es tracta de garantir la funcionalitat del paisatge respectant valors i internalitzant servituds a fi d'evitar disfuncions: en el paisatge, en l'ambient i sobre les persones. Aquests són els criteris de base a partir dels quals dreçar el planejament sostenibilista.

La valoració global de la proposta

La proposta d'ordenació avaluada ha estat el fruit d'un llarg procés de reflexió i de concertació de diverses alternatives i possibilitats. El present estudi d'impacte ambiental ha avançat paral·lelament a l'elaboració de la proposta, de tal manera que ha estat possible aplicar al planejament molts criteris sostenibilistes i correccions a mesura que n'avançava la redacció. Això evitarà moltes de les correccions que cal fer usualment *a posteriori*, si es fan. Aquest punt és de la màxima importància perquè retorna els estudis d'impacte al lloc processal que en realitat els correspon: abans i durant l'elaboració de projecte, no pas després. És per aquesta raó que moltes mesures correctores proposades durant el procés d'elaboració de l'estudi d'impacte ambiental constitueixen el cos mateix del projecte, i no són abordades en el present document com a mesures correctores.

De les alternatives possibles (vegeu 3.2 *Avaluació d'alternatives*) s'ha optat per la que millor compatibilitzava els components ambientals amb els socioeconòmics. És, per tant, una opció d'integració que resulta molt més idònia que el planejament vigent en l'actualitat, tant per la voluntat d'integració territorial i paisatgística que demostra, com per la sensibilitat ambiental que l'ha guiat des del començament. També existeixen, però, elements en què es podria ser més agosarat des d'una bona lògica sostenibilista, com ara el barri dels Canyars Nord, per mor del seu abast i ubicació.

Cal remarcar, també, el gran valor afegit que suposa el tractament conjunt i homogeni de tot l'àmbit de Pla de Ponent, circumstància tot sovint no present en el planejament urbanístic. En efecte l'ordenació urbanística considerada incideix, tant sobre l'espai construït, com sobre el no construït, de manera que les plusvàlues de l'operació reverteixen, en part, sobre el conjunt del territori i permeten una regeneració o una millora dels espais lliures i dels seus valors patrimonials associats (naturalístics o històrico-culturals).

Respecte al planejament vigent, i en termes territorials, el projecte considerat introdueix sis variacions principals, que estimem socioambientalment molt positivament:

- Rescata les rieres dels Canyars i de Caçagats-Calamot com un espai natural no construïble i vertebrador del territori.
- A través de les rieres, dona continuïtat paisatgística a l'espai agroforestal entre el Garraf i el delta.
- En consolidar l'espai de la riera de Canyars, interromp el planejat *continuum* urbà Gavà-Castelldefels per sobre de la cota 14 m, altitud a partir de la qual la riera termeneja els dos municipis.
- Inscriu carrers i parcel·les de manera prou respectuosa amb l'orografia.
- Incrementa discretament la densitat de l'espai construït a fi de convertir en parc la zona immediata a la carretera de la Sentiu que el planejament vigent considera edificable.
- Aplica part dels valors afegits generats als espais no ocupats, que queden d'aquesta manera incorporats al concepte d'espai urbanitzat de ple dret, no de simple espai no ocupat marginal.

Les mesures correctores i les actuacions preventives

Com s'ha esmentat anteriorment, moltes mesures correctores de fons, fruit de l'estudi dels impactes socioambientals previsibles, han estat ja incorporades al projecte a mesura que n'avançava la redacció. Resten encara pendents, però, altres mesures correctores i un bon nombre d'actuacions preventives que caldria prendre a mida que s'executi el projecte.

Les mesures correctores proposades –enteses com aquelles que incideixen sobre el projecte urbanístic o arquitectònic– s'han de realitzar de forma prèvia o paral·lela a l'execució de les obres, i els costos de la seva implementació cal considerar-los a tots els efectes com una partida més dels costos totals del projecte. A més d'aquestes mesures correctores, s'han indicat també les pràctiques preventives a considerar durant la fase d'obra i, en alguns casos, consideracions o actuacions importants de cara a la gestió ulterior de l'espai, tot i que la seva implementació ultrapassa l'àmbit del projecte urbanístic i arquitectònic.

Les mesures correctores incideixen tant en el manteniment de la funcionalitat del sistema d'espais lliures com en la millora de l'eficiència ambiental dels espais construïts. L'enumeració d'aquestes mesures, tractades extensament en el cos de l'estudi, és la següent:

a) Millora d'hàbitats i de l'estructura paisatgística

- Arranjament de la riera dels Canyars
- Creació d'una zona humida seminatural
- Recuperació de l'estrat herbaci als garroferars
- Millora de l'estructura forestal
- Replantació d'una albereda amb prat humit
- Arranjament del verd urbà

b) Preservació i potenciació d'espècies

- Establiment d'una xarxa de punts d'aigua
- Establiment de passos de fauna
- Instal·lació de caixes-niu i menjadores

c) Arranjament del patrimoni cultural

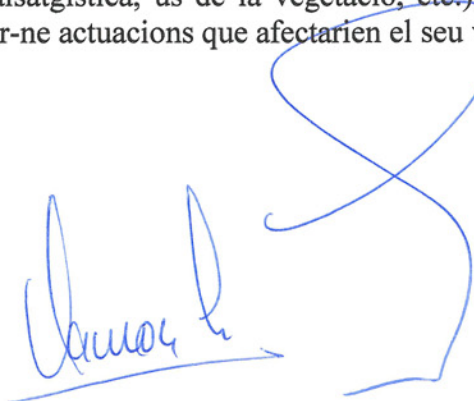
- Regulació de l'ús públic i creació d'una xarxa de senders
- Arranjament del patrimoni arqueològic

d) *Optimització de fluxos ambientals*

- Eficiència en l'abastament i sanejament d'aigua
- Establiment de mesures d'estalvi d'aigua en els edificis
- Elaboració de plans de gestió de residus
- Reserva d'espai per a la gestió dels residus municipals
- Incorporació de sistemes de captació solar tèrmica
- Adopció de mesures d'eficiència energètica en els habitatges i l'enllumenat
- Millora de la mobilitat i pacificació del trànsit rodat
- Minimització de l'impacte acústic

Ultra aquestes mesures correctores, caldrà garantir també una especial cura, a nivell de projecte d'urbanització i d'edificació, en la mitigació-correcció de l'impacte sobre alguns bosquets notables de roures i alzines (a la trama urbana del barri dels Canyars Nord i a la riba esquerra del torrent de Calamot) i en l'optimització de l'encaix d'un torrent tributari de la riera dels Canyars que, per bé que l'actual proposta d'ordenació ha minimitzat, no ha pogut eliminar completament.

Finalment, cal remarcar que la normativa urbanística ha de tenir un paper determinant en la regulació del sistema d'espais lliures (parc de ribera, parc forestal i parc urbà) mitjançant disposicions que estableixin els usos i actuacions permesos (delimitació precisa de parcel·les edificables, coeficients d'edificabilitat, tipologia dels elements construïts, integració paisatgística, ús de la vegetació, etc.), per tal de garantir i potenciar els seus valors i evitar-ne actuacions que afectarien el seu valor i la seva funcionalitat.

Signat: Dr. Ramon Folch, socioecòleg

Barcelona, gener de 2006